

Kalkulus 2

Andai Attila*

2018. április 29.

Tartalomjegyzék

1. Véges dimenziós terek topológiája.....	1
2. Függvénysorozatok, függvénysorok véges dimenzióban.....	9
3. Differenciálszámítás véges dimenzióban.....	11
4. Fourier-sorok.....	17

A BME matematikus hallgatóinak tartott Analízis és Kalkulus tárgyak motiválták a jelen jegyzet megírását. Ez oktatási segédanyag, melyben előfordulhatnak hibák. Ezért ha hibát talál a szövegben, kérem jelezze a szerzőnek.

Köszönettel tartozom *Dr. Tóth Jánosnak* az előzetes verziókban szereplő elírások kijavításáért és értékes megjegyzéseieért.

Különböző jelölések bevezetése és definíciók során a $\triangleq$ szimbólumot fogjuk használni definiáló egyenlőségként. Az $a \triangleq b$ azt jelenti, hogy a már ismert b kifejezést a továbbiakban a jelöli.

2022. március 7.
Andai Attila

Ez a dokumentum elektronikus és nyomtatott formában szabadon használható, de csak saját célokra, nem-kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz, tevékenységekhez. A dokumentum internetre való feltöltése és mások által elérhetővé tétele csak a szerző engedélyével lehetséges. Minden más terjesztési és felhasználási forma esetében is a szerző engedélyét kell kérni.
Copyright, 2023 ©Andai Attila

1. Véges dimenziós terek topológiája

1.1. Tétel. $A \mathbb{K}^n$ tér a fenti műveletekkel vektortér.

1.2. Tétel. $A \mathbb{K}^n$ téren a skaláris szorzásra az alábbiak teljesülnek.

1. $\forall x \in \mathbb{K}^n : \langle x, x \rangle \in \mathbb{R}_0^+$
2. $\forall x \in \mathbb{K}^n : \langle x, x \rangle = 0 \iff x = 0$
3. $\forall x, y, z \in \mathbb{K}^n : \langle x + y, z \rangle = \langle x, z \rangle + \langle y, z \rangle$
4. $\forall x, y \in \mathbb{K}^n \forall \lambda \in \mathbb{K} : \langle \lambda x, y \rangle = \bar{\lambda} \langle x, y \rangle$
5. $\forall x, y \in \mathbb{K}^n : \langle x, y \rangle = \overline{\langle y, x \rangle}$

1.3. Tétel. (Cauchy–Schwarz–Bunyakovszkij-egyenlőtlenség.) Minden $x, y \in \mathbb{K}^n$ vektorra

$$|\langle x, y \rangle|^2 \leq \langle x, x \rangle \cdot \langle y, y \rangle$$

teljesül.

1.4. Tétel. Minden $p \in [1, \infty[$ esetén a $\mathbb{K}^n$ téren a

$$\begin{aligned} \|\cdot\|_p : \mathbb{K}^n &\rightarrow \mathbb{R}^+ & x &\mapsto \|x\|_p \triangleq \left(\sum_{k=1}^n |x_k|^p \right)^{\frac{1}{p}} \\ \|\cdot\|_\infty : \mathbb{K}^n &\rightarrow \mathbb{R}^+ & x &\mapsto \|x\|_\infty \triangleq \max\{|x_k| \mid k \in \{1, \dots, n\}\} \end{aligned}$$

leképezések normák (melyet p -normának vagy sup-normának vagy maximum-normának nevezünk).

1.5. Tétel. $A \mathbb{K}^n$ téren minden $x \in \mathbb{K}^n$ vektorra $\|x\|_2 = \sqrt{\langle x, x \rangle}$ teljesül.

1.6. Tétel. Minden $x, y \in \mathbb{R}^n \setminus \{0\}$ vektorra

$$\langle x, y \rangle = \|x\|_2 \|y\|_2 \cos \alpha$$

teljesül, ahol α a vektorok által bezárt szög.

1.7. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér. Ekkor minden $x, y \in \mathbb{K}^n$ esetén

$$\left| \|x\| - \|y\| \right| \leq \|x - y\|$$

teljesül.

1.8. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér, $x \in \mathbb{K}^n$ és $r \in \mathbb{R}^+$. Ekkor minden $y \in B_r(x)$ pontra és $\rho \in]0, r - \|x - y\|$ számra

$$B_\rho(y) \subseteq B_r(x)$$

teljesül.

1.9. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér. Ekkor a

$$d : \mathbb{K}^n \times \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{R} \quad (x, y) \mapsto \|x - y\|$$

leképezésre az alábbiak teljesülnek.

1. $\forall x, y \in \mathbb{K}^n : d(x, y) = 0 \iff x = y$
2. $\forall x, y \in \mathbb{K}^n : d(x, y) = d(y, x)$
3. $\forall x, y, z \in \mathbb{K}^n : d(x, z) \leq d(x, y) + d(y, z)$

1.10. Tétel. Korlátos halmaz részhalmaza korlátos. Véges sok korlátos halmaz uniója korlátos.

1.11. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér. Minden $x \in \mathbb{K}^n$ pont és $r \in \mathbb{R}^+$ szám esetén $B_r(x)$ korlátos, nyílt halmaz.

1.12. Tétel. (Nyílt halmazok rendszere.) Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér.

1. Az üres halmaz és $\mathbb{K}^n$ nyílt.
2. Véges sok nyílt halmaz metszete nyílt.
3. Nyílt halmazok tetszőleges rendszerének az uniója nyílt.

1.13. Tétel. (Zárt halmazok rendszere.) Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér.

1. Az üres halmaz és $\mathbb{K}^n$ zárt.
2. Véges sok zárt halmaz uniója zárt.
3. Zárt halmazok tetszőleges rendszerének a metszete zárt.

1.14. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér és $Z, U \subseteq \mathbb{K}^n$. Ha Z zárt halmaz és U nyílt halmaz, akkor $Z \setminus U$ zárt halmaz és $U \setminus Z$ nyílt halmaz.

1.15. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér. Tetszőleges $X \subseteq \mathbb{K}^n$ halmaz esetén

1. $\text{Int } X$ halmaz nyílt;
2. $\text{Int } X$ az a legbővebb nyílt halmaz, melyet X tartalmaz;
3. $\overline{X}$ halmaz zárt;
4. $\overline{X}$ az a legszűkebb zárt halmaz, mely tartalmazza X -et.

1.16. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér. Tetszőleges $X \subseteq \mathbb{K}^n$ halmaz esetén

1. az X halmaz pontosan akkor nyílt, ha $X = \text{Int } X$;
2. az X halmaz pontosan akkor zárt, ha $X = \overline{X}$.

1.17. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér. Az $X \subseteq \mathbb{K}^n$ halmaz pontosan akkor zárt, ha az összes torlódási pontját tartalmazza.

1.18. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér és $X \subseteq \mathbb{K}^n$. Ekkor

$$\begin{aligned}\text{Int } X &= \mathbb{K}^n \setminus \overline{\mathbb{K}^n \setminus X}, \\ \overline{X} &= \mathbb{K}^n \setminus \text{Int}(\mathbb{K}^n \setminus X).\end{aligned}$$

1.19. Tétel. A $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált térben haladó konvergens sorozat határértéke egyértelmű.

1.20. Tétel. Minden konvergens sorozat korlátos.

1.21. Tétel. Konvergens sorozat minden részsorozata konvergens és a határértéke ugyanaz, mint az eredeti sorozat határértéke.

1.22. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér, $A \subseteq \mathbb{K}^n$ és $x \in \mathbb{K}^n$.

1. Az A halmaznak x pontosan akkor a torlódási pontja, ha létezik olyan $a : \mathbb{N} \rightarrow A \setminus \{x\}$ sorozat, melyre $\lim a = x$.
2. Az A halmaz pontosan akkor zárt, ha minden konvergens $a : \mathbb{N} \rightarrow A$ sorozatra $\lim a \in A$.

1.23. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér, $c \in \mathbb{K}$, $a, b : \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{K}^n$ és $\lambda : \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{K}$ konvergens sorozat.

1. Az $a + b$ sorozat konvergens és $\lim(a + b) = (\lim a) + (\lim b)$.
2. A ca sorozat konvergens és $\lim(ca) = c(\lim a)$.
3. A λa sorozat konvergens és $\lim(\lambda a) = (\lim \lambda)(\lim a)$.
4. Az $\|a\|$ sorozat konvergens és $\lim \|a\| = \|\lim a\|$.

1.24. Tétel. Legyen $n \in \mathbb{N}^+$, $p \in [1, \infty \cup \{\infty\}]$, és $a : \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{K}^n$ sorozat. Az a sorozat pontosan akkor konvergens a $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|_p)$ térben, ha minden $i \in \{1, \dots, n\}$ esetén az $a_i = \text{pr}_i \circ a$ sorozat konvergens és ekkor minden $i \in \{1, \dots, n\}$ indexre

$$\text{pr}_i(\lim a) = \lim(\text{pr}_i \circ a)$$

teljesül.

1.25. Tétel. Minden Cauchy-sorozat korlátos.

1.26. Tétel. Minden konvergens sorozat Cauchy-sorozat.

1.27. Tétel. Egy Cauchy-sorozat pontosan akkor konvergens, ha létezik konvergens részsorozata.

1.28. Tétel. A $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|_\infty)$ normált tér teljes, továbbá minden $A \subseteq \mathbb{K}^n$ zárt halmaz teljes.

1.29. Tétel. A $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|_\infty)$ normált tér Banach-tér.

1.30. Tétel. A $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált térben

1. minden véges halmaz kompakt;
2. véges sok kompakt halmaz uniója kompakt.

1.31. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér és $X \subseteq \mathbb{K}^n$ kompakt halmaz.

1. Ekkor X korlátos és zárt.
2. Az $Y \subseteq X$ halmaz pontosan akkor kompakt, ha zárt.

1.32. Tétel. (Cantor-féle közösrész-tétel.) Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér és $(K_i)_{i \in I}$ a $\mathbb{K}^n$ kompakt, nem üres halmazainak olyan rendszere, hogy minden $i, j \in I$ esetén létezik olyan $k \in I$ index, hogy $K_k \subseteq K_i \cap K_j$ teljesül. Ekkor

$$\bigcap_{i \in I} K_i \neq \emptyset.$$

1.33. Tétel. Minden $R \in \mathbb{R}^+$ esetén a $[-R, R]^n$ halmaz kompakt az $(\mathbb{R}^n, \|\cdot\|_\infty)$ normált térben.

1.34. Tétel. (Heine–Borel-tétel végtelen normára.) Az $(\mathbb{R}^n, \|\cdot\|_\infty)$ normált tér egy részhalmaza pontosan akkor kompakt, ha korlátos és zárt.

1.35. Tétel. (Bolzano–Weierstrass-tétel euklidészi terekben végtelen normára.) Legyen $A \subseteq \mathbb{R}^n$. Az $(\mathbb{R}^n, \|\cdot\|_\infty)$ normált térben az A halmaz pontosan akkor kompakt, ha minden A halmazban haladó sorozatnak létezik olyan konvergens részsorozata, melynek a határértéke eleme az A halmaznak.

1.36. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér, $f : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}^m$ függvény, az $a \in \mathbb{K}^n$ pont az f függvény értelmezési tartományának torlódási pontja és legyen $A, B \in \mathbb{K}^m$ az f függvény határértéke az a pontban. Ekkor $A = B$.

1.37. Tétel. (Átviteli elv határértékre.) Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér, $f : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}^m$ függvény és az $a \in \mathbb{K}^n$ pont a $\text{Dom } f$ halmaz torlódási pontja. A $\lim_a f$ határérték pontosan akkor létezik, ha minden olyan $a : \mathbb{N} \rightarrow \text{Dom } f \setminus \{a\}$ sorozatra, mely az a ponthoz konvergál, létezik a $\lim_a f \circ a$ határérték.

1.38. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér, $f, g : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}^m$, $\varphi : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}$, $\lambda \in \mathbb{K}$ és $a \in \mathbb{K}^n$ torlódási pontja a $\text{Dom } f \cap \text{Dom } g \cap \text{Dom } \varphi$ halmaznak. Tegyük fel, hogy létezik $\lim_a f$, $\lim_a g$ és $\lim_a \varphi$. Akkor az a pont torlódási pontja a $\text{Dom}(f + g)$, a $\text{Dom}(\lambda f)$, a $\text{Dom}(\varphi f)$ és a $\text{Dom}(\|f\|)$ halmaznak, valamint

1. $\lim_a (f + g) = \lim_a f + \lim_a g$;
2. $\lim_a (\lambda f) = \lambda (\lim_a f)$;
3. $\lim_a (\varphi f) = (\lim_a \varphi) (\lim_a f)$;
4. $\lim_a \|f\| = \left\| \lim_a f \right\|$.

1.39. Tétel. (Átviteli elv folytonosságra.) Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér, $f : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}^m$ és $z \in \text{Dom } f$. A f függvény pontosan akkor folytonos az z pontban, ha minden olyan $a : \mathbb{N} \rightarrow \text{Dom } f$ sorozatra, mely az z ponthoz konvergál, létezik a $\lim_a f \circ a$ határérték és megegyezik az $f(z)$ elemmel.

1.40. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér, $f : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}^m$, és az $a \in \text{Dom } f$ pont a $\text{Dom } f$ halmaz torlódási pontja. Az f függvény pontosan akkor folytonos az a pontban, ha $\lim_a f$ létezik és $\lim_a f = f(a)$.

1.41. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér, $f, g : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}^m$, $\varphi : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}$, $\lambda \in \mathbb{K}$ és $a \in \text{Dom } f \cap \text{Dom } g \cap \text{Dom } \varphi$. Tegyük fel, f , g és φ folytonos az a pontban. Ekkor az a pontban

1. $f + g$;
2. λf ;
3. φf ;
4. $\|f\|$

folytonos.

1.42. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér, $\lambda \in \mathbb{K}$, valamint $f, g : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}^m$ és $\varphi : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}$ folytonos függvény. Ekkor $f + g$, λf , φf és $\|f\|$ is folytonos.

1.43. Tétel. (A folytonosság topologikus jellemzése.) Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér, valamint $f : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}^m$. Ekkor az alábbiak ekvivalensek.

1. Az f függvény folytonos.
2. Minden $A \subseteq \mathbb{K}^m$ nyílt halmazra létezik olyan $U \subseteq \mathbb{K}^n$ nyílt halmaz, melyre $f^{-1}(A) = U \cap \text{Dom } f$ teljesül.
3. Minden $A \subseteq \mathbb{K}^m$ zárt halmazra létezik olyan $Z \subseteq \mathbb{K}^n$ zárt halmaz, melyre $f^{-1}(A) = Z \cap \text{Dom } f$ teljesül.

1.44. Tétel. (A folytonosság topologikus jellemzése.) Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér, valamint $f : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}^m$. Ekkor az alábbiak ekvivalensek.

1. Az f függvény folytonos.
2. Minden $A \subseteq \mathbb{K}^m$ nyílt halmazra $f^{-1}(A)$ nyílt.
3. Minden $A \subseteq \mathbb{K}^m$ zárt halmazra $f^{-1}(A)$ zárt.

1.45. Tétel. Véges dimenziós normált terek között ható folytonos függvények kompozíciója folytonos függvény.

1.46. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér és $f : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}^m$ bijekció. Az f függvény pontosan akkor nyílt, ha f^{-1} folytonos.

1.47. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér $K \subseteq \mathbb{K}^n$ kompakt halmaz és $f : K \rightarrow \mathbb{K}^m$ folytonos függvény. Ekkor az $f(K)$ halmaz is kompakt.

1.48. Tétel. (Weierstrass-tétel.) Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér, $K \subseteq \mathbb{K}^n$ kompakt halmaz és $f : K \rightarrow \mathbb{R}$ folytonos függvény. Ekkor létezik $x, y \in K$, melyekre $f(x) = \inf f(K)$ és $f(y) = \sup f(K)$ teljesül.

1.49. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér, $K \subseteq \mathbb{K}^n$ kompakt halmaz és $f : K \rightarrow \mathbb{K}^m$ folytonos injektív függvény. Ekkor az f^{-1} függvény is folytonos.

1.50. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér, $K \subseteq \mathbb{K}^n$ kompakt halmaz, $V \subseteq \mathbb{K}^m$ és $f : K \rightarrow V$ folytonos bijekció. Ekkor f homeomorfizmus.

1.51. Tétel. Normált terek között ható egyenletesen folytonos függvény folytonos.

1.52. Tétel. (Heine-tétel.) Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér, $K \subseteq \mathbb{K}^n$ kompakt halmaz és $f : K \rightarrow \mathbb{K}^m$ folytonos függvény. Ekkor f egyenletesen folytonos.

1.53. Tétel. Legyen $\|\cdot\|'$ és $\|\cdot\|$ norma a $\mathbb{K}^n$ vektortéren. Az alábbi állítások ekvivalensek.

1. Minden $\|\cdot\|$ norma szerinti $X \subseteq \mathbb{K}^n$ nyílt halmaz nyílt a $\|\cdot\|'$ norma szerint is.
2. Minden $x \in \mathbb{K}^n$ és $r \in \mathbb{R}^+$ paraméterekhez létezik olyan $R \in \mathbb{R}^+$, melyre $B_R^{\|\cdot\|'}(x) \subseteq B_r^{\|\cdot\|}(x)$.

3. Létezik olyan $K \in \mathbb{R}^+$ szám, hogy minden $x \in \mathbb{K}^n$ vektorra $\|x\| \leq K \|x\|'$.

1.54. Tétel. Legyen $\|\cdot\|'$ és $\|\cdot\|$ norma a $\mathbb{K}^n$ vektortéren. A $\|\cdot\|'$ és $\|\cdot\|$ normák pontosan akkor ekvivalensek, léteznek olyan $K_1, K_2 \in \mathbb{R}^+$ paraméterek, hogy minden $x \in \mathbb{K}^n$ vektorra $\|x\| \leq K_1 \|x\|'$ és $\|x\|' \leq K_2 \|x\|$ teljesül, melyet úgy is megfogalmazhatunk, hogy léteznek olyan $\alpha, \beta \in \mathbb{R}^+$ paraméterek, hogy minden $x \in \mathbb{K}^n$ vektorra $\alpha \|x\| \leq \|x\|' \leq \beta \|x\|$.

1.55. Tétel. Minden $n \in \mathbb{N}^+$ és $p \in [1, \infty[$ esetén a $\|\cdot\|_p$ és a $\|\cdot\|_\infty$ normák ekvivalensek a $\mathbb{K}^n$ téren.

1.56. Tétel. Minden $n \in \mathbb{N}$ esetén a $\mathbb{K}^n$ vektortéren bármely két norma ekvivalens.

1.57. Tétel. Az $X \subseteq \mathbb{K}^n$ halmaz nyíltsága, zártsága, korlátossága és kompaktsága független attól, hogy a $\mathbb{K}^n$ tér milyen normával van ellátva.

1.58. Tétel. Legyen $a : \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{K}^n$ sorozat és $A \in \mathbb{K}^n$. Az a sorozat határértéke pontosan akkor A , ha minden olyan $\Omega \subseteq \mathbb{K}^n$ nyílt halmazra, melyre $A \in \Omega$ teljesül létezik olyan $N \in \mathbb{N}$, hogy minden $n \in \mathbb{N}$ természetes számra $N < n$ esetén $a_n \in \Omega$ teljesül.

1.59. Tétel. Az $a : \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{K}^n$ sorozat konvergenciája és határértéke független a $\mathbb{K}^n$ téren választott normától.

1.60. Tétel. Legyen $f : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}^m$ függvény és $a \in \mathbb{K}^n$ olyan pont, mely torlódási pontja a $\text{Dom } f$ halmaznak. Az f függvény a pontbeli határértéke független az $\mathbb{K}^n$ és $\mathbb{K}^m$ tereken választott normától.

1.61. Tétel. Legyen $f : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}^m$ függvény és $a \in \text{Dom } f$.

1. Az f függvény a pontbeli folytonossága független az $\mathbb{K}^n$ és $\mathbb{K}^m$ tereken választott normától.
2. Az f függvény folytonossága független az $\mathbb{K}^n$ és $\mathbb{K}^m$ tereken választott normától.

1.62. Tétel. (Heine–Borel-tétel.) Az $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér egy részhalmaza pontosan akkor kompakt, ha korlátos és zárt.

1.63. Tétel. (Bolzano–Weierstrass-tétel véges dimenziós normált terekben.) Legyen a $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér és $A \subseteq \mathbb{K}^n$. Az A halmaz pontosan akkor kompakt, ha minden A halmazban haladó sorozatnak létezik olyan konvergens részsorozata, melynek a határértéke eleme az A halmaznak.

1.64. Tétel. Az $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér Banach-tér, továbbá minden zárt részhalmaza teljes.

1.65. Tétel. Ha $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér és $L \subseteq \mathbb{K}^n$ lineáris altér, akkor L teljes.

1.66. Tétel. Ha $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér és $i \in \{1, \dots, n\}$, akkor a

$$\text{pr}_i : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K} \quad (x_1, \dots, x_n) \mapsto x_i$$

függvény folytonos.

1.67. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér, $f : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}^m$ és $a \in \mathbb{K}^n$ torlódási pontja a $\text{Dom } f$ halmaznak. Pontosán akkor létezik a $\lim_a f$ határérték, ha minden $i \in \{1, \dots, m\}$ esetén létezik a $\lim_a f_i$ határérték és ekkor minden $i \in \{1, \dots, m\}$ indexre

$$\left(\lim_a f \right)_i = \lim_a f_i$$

teljesül.

1.68. Tétel. Ha $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér, $f : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}^m$ és $a \in \text{Dom } f$. Az f függvény pontosan akkor folytonos az a pontban, ha minden $i \in \{1, \dots, m\}$ esetén az f_i függvény folytonos az a pontban.

1.69. Tétel. (A konvergencia szükséges feltétele.) Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér és $a : \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{K}^n$ olyan sorozat, melyre a $\sum a$ sor konvergens. Ekkor $\lim a = 0$ teljesül.

1.70. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér és $a : \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{K}^n$ sorozat. Ha a $\sum a$ sor abszolút konvergens, akkor a $\sum a$ sor konvergens és

$$\left\| \sum_{k=0}^{\infty} a_k \right\| \leq \sum_{k=0}^{\infty} \|a_k\|.$$

1.71. Tétel. Legyen $a, b : \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{K}^n$ olyan sorozat, melyből képzett sor konvergens. Ekkor minden $\lambda \in \mathbb{K}$ esetén

$$\sum_{n=0}^{\infty} a_n + b_n = \sum_{n=0}^{\infty} a_n + \sum_{n=0}^{\infty} b_n \quad \sum_{n=0}^{\infty} \lambda a_n = \lambda \sum_{n=0}^{\infty} a_n$$

teljesül.

1.72. Tétel. Ha $i \in \{1, \dots, n\}$, akkor a

$$\text{pr}_i : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K} \quad (x_1, \dots, x_n) \mapsto x_i$$

függvény lineáris.

1.73. Tétel. Legyen $A \in \text{Lin}(\mathbb{K}^n, \mathbb{K}^m)$ és minden $i \in \{1, \dots, n\}$, $j \in \{1, \dots, m\}$ esetén legyen $A_{ji} = (Ae_i)_j$. Ekkor minden $x \in \mathbb{K}^n$ vektorra és $j \in \{1, \dots, m\}$ indexre

$$(Ax)_j = \sum_{i=1}^n A_{ji} x_i$$

teljesül.

1.74. Tétel. (Riesz-féle reprezentációs tétel véges dimenzióban.) Minden $\varphi \in \text{Lin}(\mathbb{K}^n, \mathbb{K})$ esetén létezik egyetlen olyan $x \in \mathbb{K}^n$, hogy minden $y \in \mathbb{K}^n$ vektorra

$$\varphi(y) = \langle x, y \rangle$$

teljesül.

1.75. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér és $A : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}^m$ lineáris leképezés. Ekkor

1. a

$$X = \{x \in \mathbb{K}^n \mid \|x\| \leq 1\}$$

jelölés mellett $\sup_{x \in X} \|Ax\|' < \infty$ teljesül;

2. minden $x \in \mathbb{K}^n$ vektorra

$$\|Ax\|' \leq \|x\| \cdot \sup_{x \in X} \|Ax\|';$$

3. A folytonos.

1.76. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér. A $\text{Lin}(\mathbb{K}^n, \mathbb{K}^m)$ tér vektortér, melyen a

$$\|\cdot\| : \text{Lin}(\mathbb{K}^n, \mathbb{K}^m) \rightarrow \mathbb{R}_0^+ \quad A \mapsto \sup_{\|x\| \leq 1} \|Ax\|'$$

leképezés norma.

1.77. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér, valamint legyen $A \in \text{Lin}(\mathbb{K}^n, \mathbb{K}^m)$ és $x \in \mathbb{K}^n$. Ekkor

$$\|Ax\|' \leq \|A\| \cdot \|x\|.$$

1.78. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^{n_i}, \|\cdot\|_{(i)})$ normált tér minden $i = 1, 2, 3$ esetén, legyen $A \in \text{Lin}(\mathbb{K}^{n_1}, \mathbb{K}^{n_2})$ és $B \in \text{Lin}(\mathbb{K}^{n_2}, \mathbb{K}^{n_3})$. Ekkor

$$\|BA\| \leq \|B\| \cdot \|A\|$$

teljesül, mely tulajdonságot a norma szubmultiplikatívitásának nevezzük.

1.79. Tétel. A $\text{Lin}(\mathbb{K}^n, \mathbb{K}^m)$ tér Banach-tér.

1.80. Tétel. (Carl Neumann-féle sor.) Ha az $A \in \text{Lin}(\mathbb{K}^n)$ leképezésre $\|A\| < 1$ teljesül, akkor a $\sum_{n=0}^{\infty} A^n$ sor konvergens, az $1 - A$ elem invertálható és

$$\sum_{n=0}^{\infty} A^n = (1 - A)^{-1}$$

teljesül, ahol id jelöli a $\mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}^n$ identitásfüggvényt.

1.81. Tétel. Legyen

$$\text{GL}(n, \mathbb{K}) \triangleq \{a \in \text{Lin}(\mathbb{K}^n) \mid \exists a^{-1}\}.$$

(Vagyis $\text{GL}(n, \mathbb{K})$ jelöli az invertálható lineáris leképezések halmazát.) Ekkor

1. minden $a \in \text{GL}(n, \mathbb{K})$ elemre $B_{\frac{1}{\|a^{-1}\|}}(a) \subseteq \text{GL}(n, \mathbb{K})$;
2. a $\text{GL}(n, \mathbb{K})$ halmaz nyílt;
3. az $i : \text{GL}(n, \mathbb{K}) \rightarrow \text{GL}(n, \mathbb{K}), i(a) = a^{-1}$ leképezés folytonos.

1.82. Tétel. Legyen $k \in \mathbb{N}^+$, valamint $A \in \text{Lin}^k((\mathbb{K}^n)^k, \mathbb{K}^m)$. Minden $i_1, \dots, i_k \in \{1, \dots, n\}$ és $j \in \{1, \dots, m\}$ esetén legyen $A_{j i_1 \dots i_k} = A(e_{i_1} \dots e_{i_k})_j$. Ekkor minden $x^{(1)}, \dots, x^{(k)} \in \mathbb{K}^n$ vektor és $j \in \{1, \dots, m\}$ index esetén

$$A(x^{(1)}, \dots, x^{(k)})_j = \sum_{i_1, \dots, i_k=1}^n A_{j i_1, \dots, i_k} x_{i_1}^{(1)} \dots x_{i_k}^{(k)} \quad (1.1)$$

teljesül.

1.83. Tétel. Legyen $k \in \mathbb{N}^+$, $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér és $A : (\mathbb{K}^n)^k \rightarrow \mathbb{K}^m$ multilineáris leképezés. Ekkor

1. a

$$X = \prod_{i=1}^k \{x_i \in \mathbb{K}^n \mid \|x_i\| \leq 1\}$$

jelölés mellett $\sup_{x \in X} \|A(x)\|' < \infty$ teljesül;

2. minden $x_1, \dots, x_k \in \mathbb{K}^n$ vektorra

$$\|A(x_1, \dots, x_k)\|' \leq \|x_1\| \cdot \dots \cdot \|x_k\| \cdot \sup_{x \in X} \|A(x)\|';$$

3. A folytonos.

1.84. Tétel. Legyen $k \in \mathbb{N}^+$, $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér. Ekkor a

$$\|\cdot\| : \text{Lin}^k((\mathbb{K}^n)^k, \mathbb{K}^m) \rightarrow \mathbb{R}_0^+ \quad A \mapsto \sup \left\{ \|Ax\|' \in \mathbb{R}_0^+ \mid x \in \prod_{i=1}^k \{x_i \in \mathbb{K}^n \mid \|x_i\| \leq 1\} \right\}$$

leképezés norma.

1.85. Tétel. Ha $k \in \mathbb{N}^+$, $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér, akkor $(\text{Lin}^k((\mathbb{K}^n)^k, \mathbb{K}^m), \|\cdot\|)$ Banach-tér.

1.86. Tétel. Legyen $k \in \mathbb{N}^+$, $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ és $(\mathbb{K}^m, \|\cdot\|')$ normált tér. A

$$\rho : \text{Lin}(\mathbb{K}^n, \text{Lin}^k((\mathbb{K}^n)^k, \mathbb{K}^m)) \rightarrow \text{Lin}^{k+1}((\mathbb{K}^n)^{k+1}, \mathbb{K}^m)$$

$$A \mapsto \left((x_1, x_2, \dots, x_k, x_{k+1}) \mapsto (A(x_1))(x_2, \dots, x_{k+1}) \right)$$

leképezés izometrikus bijekció, azaz ρ bijekció és minden $A \in \text{Lin} \left(\mathbb{K}^n, \text{Lin}^k \left((\mathbb{K}^n)^k, \mathbb{K}^m \right) \right)$ elemre

$$\|\rho(A)\| = \|A\|$$

teljesül.

1.87. Tétel. Legyen $k \in \mathbb{N}^+$ és $A \in \text{Lin}^k \left((\mathbb{K}^n)^k, \mathbb{R} \right)$. Ha A leképezés pozitív definit, akkor létezik olyan $K \in \mathbb{R}^+$, hogy minden $v \in \mathbb{R}^n$ esetén $A(v^{[k]}) \geq K \|v\|^k$; illetve ha A negatív definit, akkor létezik olyan $K' \in \mathbb{R}^+$, hogy minden $v \in \mathbb{R}^n$ esetén $A(v^{[k]}) \leq -K' \|v\|^k$.

1.88. Tétel. Minden kontrakció folytonos.

1.89. Tétel. (Banach-féle fixponttétel euklidészi terekben.) Legyen $\Omega \subseteq \mathbb{K}^n$ egy teljes részhalmaz és $f : \Omega \rightarrow \Omega$ kontrakció. Ekkor létezik egyetlen olyan $y \in \Omega$ pont melyre $f(y) = y$ teljesül.

1.90. Tétel. Legyen $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|)$ normált tér és $A \subseteq \mathbb{K}^n$ nem üres halmaz. Ekkor

1. minden $x, y \in \mathbb{K}^n$ esetén

$$|\text{dist}_A(x) - \text{dist}_A(y)| \leq d(x, y)$$

teljesül;

2. a dist_A függvény egyenletesen folytonos és folytonos;

3. $\bar{A} = \{z \in M \mid \text{dist}_A(z) = 0\}$.

1.91. Tétel. (Zárt konvex és kompakt konvex halmazok szétválasztása.) Tegyük fel, hogy $K, Z \subseteq \mathbb{R}^n$ olyan diszjunkt konvex halmazok, hogy K kompakt és Z zárt.

1. Létezik olyan $a \in K$ és $b \in Z$, melyre $d(a, b) = \text{dist}(K, Z)$ teljesül.

2. Létezik olyan $z \in \mathbb{R}^n$ és $c \in \mathbb{R}$, hogy minden $x \in K$ esetén $\langle z, x \rangle > c$ és minden $x \in Z$ esetén $\langle z, x \rangle < c$.

1.92. Tétel. (Zárt konvex halmaz és pont szétválasztása.) Legyen $Z \subseteq \mathbb{R}^n$ zárt konvex halmaz és $p \in \mathbb{R}^n \setminus Z$ Ekkor létezik olyan $z \in \mathbb{R}^n$ és $c \in \mathbb{R}$, hogy $\langle z, p \rangle > c$ és minden $x \in Z$ esetén $\langle z, x \rangle < c$.

1.93. Tétel. Legyen $Z \subseteq \mathbb{R}^n$ zárt konvex halmaz és

$$H = \{(z, c) \in \mathbb{R}^n \times \mathbb{R} \mid \forall x \in Z : \langle z, x \rangle < c\}.$$

Ekkor

$$Z = \bigcap_{(z,c) \in H} \{y \in \mathbb{R}^n \mid \langle z, y \rangle < c\}$$

teljesül.

1.94. Tétel. Legyen $f : \mathbb{C} \rightarrow \mathbb{C}$ olyan folytonos függvény, melyre

$$\begin{aligned} \forall C \in \mathbb{R}^+ \exists r \in \mathbb{R}^+ \forall x \in \mathbb{C} : r < |x| \rightarrow C < |f(x)| \\ \forall x \in \mathbb{C} : f(x) \neq 0 \rightarrow \exists y \in \mathbb{C} : |f(y)| < |f(x)| \end{aligned}$$

teljesül. Ekkor létezik olyan $a \in \mathbb{C}$, melyre $f(a) = 0$.

1.95. Tétel. Minden legalább elsőfokú $p : \mathbb{C} \rightarrow \mathbb{C}$ polinomhoz minden $C \in \mathbb{R}^+$ esetén létezik olyan $r \in \mathbb{R}^+$, hogy minden $z \in \mathbb{C}$, $r < |z|$ esetén $C < |p(z)|$ teljesül.

1.96. Tétel. Minden legalább elsőfokú $p : \mathbb{C} \rightarrow \mathbb{C}$ polinomhoz minden $x \in \mathbb{C}$ esetén, ha $p(x) \neq 0$, akkor létezik olyan $y \in \mathbb{C}$, melyre $|p(y)| < |p(x)|$ teljesül.

1.97. Tétel. (Az algebra alaptétele.) Minden legalább elsőfokú $\mathbb{C} \rightarrow \mathbb{C}$ polinomnak létezik gyöke.

2. Függvénysorozatok, függvénysorok véges dimenzióban

2.1. Tétel. Legyen $M \subseteq \mathbb{K}^n$ nem üres halmaz, valamint minden $n \in \mathbb{N}$ esetén legyen $f_n \in \mathcal{F}(M, \mathbb{K}^m)$ olyan függvénysorozat, mely pontonként konvergál az $f \in \mathcal{F}(M, \mathbb{K}^m)$ függvényhez. Ekkor az $(f_n)_{n \in \mathbb{N}}$ függvénysorozat pontosan akkor egyenletesen konvergens, ha

$$\forall \varepsilon \in \mathbb{R}^+ \exists N \in \mathbb{N} \forall n, m \in \mathbb{N} \forall t \in M : (N < n, m \rightarrow \|f_n(t) - f_m(t)\| < \varepsilon)$$

teljesül.

2.2. Tétel. Legyen $M \subseteq \mathbb{K}^n$, valamint minden $n \in \mathbb{N}$ esetén legyen $f_n \in C(M, \mathbb{K}^m)$. Tegyük fel, hogy létezik az $f = \lim_{n \rightarrow \infty} f_n$ határfüggvény, $\text{Dom } f = M$ és az $(f_n)_{n \in \mathbb{N}}$ függvénysorozat egyenletesen konvergál az f függvényhez. Ekkor $f \in C(M, \mathbb{K}^m)$.

2.3. Tétel. Legyen $M \subseteq \mathbb{K}^n$, valamint minden $n \in \mathbb{N}$ esetén legyen $f_n \in C(M, \mathbb{K}^m)$. Tegyük fel, hogy létezik az $f = \sum_{n=0}^{\infty} f_n$ összegfüggvény, $\text{Dom } f = M$ és a $\sum_n f_n$ függvénysor egyenletesen konvergál az f függvényhez. Ekkor $f \in C(M, \mathbb{K}^m)$.

2.4. Tétel. Legyen $M \subseteq \mathbb{K}^n$, valamint minden $n \in \mathbb{N}$ esetén legyen $f_n \in \mathcal{F}(M, \mathbb{K}^m)$. Tegyük fel, hogy létezik az $f = \lim_{n \rightarrow \infty} f_n$ határfüggvény, $\text{Dom } f = M$ és az $(f_n)_{n \in \mathbb{N}}$ függvénysorozat lokálisan egyenletesen konvergál az f függvényhez. Ekkor minden $K \subseteq M$ kompakt halmaz esetén az $(f_n)_{n \in \mathbb{N}}$ függvénysorozat egyenletesen konvergál az f függvényhez a K halmazon.

2.5. Tétel. Legyen $M \subseteq \mathbb{K}^n$. A

$$\|\cdot\|_{\text{sup}} : C^b(M, \mathbb{K}^m) \rightarrow \mathbb{R} \quad f \mapsto \sup_{t \in M} \|f(t)\|$$

leképezés norma a $C^b(M, \mathbb{K}^m)$ vektortéren, azaz

1. $\forall f \in C^b(M, \mathbb{K}^m) : \|f\|_{\text{sup}} = 0 \leftrightarrow f = 0$;
2. $\forall \lambda \in \mathbb{K} \forall f \in C^b(M, \mathbb{K}^m) : \|\lambda f\|_{\text{sup}} = |\lambda| \cdot \|f\|_{\text{sup}}$;
3. $\forall f, g \in C^b(M, \mathbb{K}^m) : \|f + g\|_{\text{sup}} \leq \|f\|_{\text{sup}} + \|g\|_{\text{sup}}$.

2.6. Tétel. Legyen $M \subseteq \mathbb{K}^n$ és $(f_n)_{n \in \mathbb{N}}$ a $C^b(M, \mathbb{K}^m)$ halmazban haladó pontonként konvergens függvénysorozat, melyre $f = \lim_{n \rightarrow \infty} f_n \in C^b(M, \mathbb{K}^m)$ teljesül. Ebben az esetben az $(f_n)_{n \in \mathbb{N}}$ függvénysorozat pontosan akkor egyenletesen konvergens, ha konvergens a $(C^b(M, \mathbb{K}^m), \|\cdot\|_{\text{sup}})$ normált térben, azaz, ha

$$\forall \varepsilon \in \mathbb{R}^+ \exists N \in \mathbb{N} \forall n \in \mathbb{N} : (N < n \rightarrow \|f_n - f\|_{\text{sup}} < \varepsilon)$$

teljesül.

2.7. Tétel. Ha $M \subseteq \mathbb{K}^n$, akkor $(C^b(M, \mathbb{K}^m), \|\cdot\|_{\text{sup}})$ Banach-tér, azaz minden olyan $C^b(M, \mathbb{K}^m)$ halmazban haladó $(f_n)_{n \in \mathbb{N}}$ függvénysorozathoz, melyre

$$\forall \varepsilon \in \mathbb{R}^+ \exists N \in \mathbb{N} \forall n, m \in \mathbb{N} : (N < n, m \rightarrow \|f_n - f_m\|_{\text{sup}} < \varepsilon),$$

teljesül, létezik olyan $f \in C^b(M, \mathbb{K}^m)$, melyre

$$\forall \varepsilon \in \mathbb{R}^+ \exists N \in \mathbb{N} \forall n \in \mathbb{N} : (N < n \rightarrow \|f_n - f\|_{\text{sup}} < \varepsilon).$$

2.8. Tétel. Legyen $M \subseteq \mathbb{K}^n$ és $(f_n)_{n \in \mathbb{N}}$ az $\mathcal{F}(M, \mathbb{K}^m)$ halmazban haladó függvénysorozat. Ha a $\sum_n f_n$ függvénysor pontonként abszolút konvergens, akkor pontonként konvergens is.

2.9. Tétel. (Weierstrass-tétel.) Legyen $M \subseteq \mathbb{K}^n$ és $(f_n)_{n \in \mathbb{N}}$ az $\mathcal{F}(M, \mathbb{K}^m)$ halmazban haladó függvénysorozat. Ha

$$\sum_{n \in \mathbb{N}} \sup_{t \in M} \|f_n(t)\| < \infty$$

teljesül, akkor a $\sum_n f_n$ függvénysor konvergens és egyenletesen is konvergens.

2.10. Tétel. Legyen $r \in \mathbb{R}^+$, $a \in \mathbb{R}$, valamint minden $n \in \mathbb{N}$ esetén legyen $f_n : B_r(a) \rightarrow \mathbb{R}$ differenciálható függvény. Ha létezik a $\lim_{n \rightarrow \infty} f_n(a)$ határérték és az $(f'_n)_{n \in \mathbb{N}}$ függvénysorozat egyenletesen konvergens a $B_r(a)$ halmazon, akkor

1. minden $x \in B_r(a)$ esetén létezik a $\lim_{n \rightarrow \infty} f_n(x)$ határérték;
2. az $f : B_r(a) \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \lim_{n \rightarrow \infty} f_n(x)$ függvényhez egyenletesen konvergál az $(f_n)_{n \in \mathbb{N}}$ függvénysorozat;
3. minden $x \in B_r(a)$ esetén

$$f'(x) = \lim_{n \rightarrow \infty} f'_n(x).$$

2.11. Tétel. (Függvénysorozat differenciálhatósága.) Legyen $\Omega \subseteq \mathbb{R}$ nyílt intervallum, valamint minden $n \in \mathbb{N}$ esetén legyen $f_n : \Omega \rightarrow \mathbb{R}$ differenciálható függvény. Ha az $(f'_n)_{n \in \mathbb{N}}$ függvénysorozat lokálisan egyenletesen konvergens az Ω halmazon és létezik olyan $a \in \Omega$ pont, melyre létezik a $\lim_{n \rightarrow \infty} f_n(a)$ határérték, akkor

1. minden $x \in \Omega$ esetén létezik a $\lim_{n \rightarrow \infty} f_n(x)$ határérték;
2. az $f : \Omega \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \lim_{n \rightarrow \infty} f_n(x)$ függvényhez lokálisan egyenletesen konvergál az $(f_n)_{n \in \mathbb{N}}$ függvénysorozat;
3. minden $x \in \Omega$ esetén

$$f'(x) = \lim_{n \rightarrow \infty} f'_n(x).$$

2.12. Tétel. (Függvénysor határfüggvényének differenciálhatósága.) Legyen $\Omega \subseteq \mathbb{R}$ nyílt intervallum és minden $n \in \mathbb{N}$ esetén legyen $f_n : \Omega \rightarrow \mathbb{R}$ differenciálható függvény. Ha a $\sum_{n=0}^{\infty} f'_n$ függvénysor lokálisan egyenletesen konvergens az Ω halmazon és létezik olyan $a \in \Omega$ pont, melyre konvergens a $\sum_{n=0}^{\infty} f_n(a)$ sor, akkor

1. minden $x \in \Omega$ esetén konvergens a $\sum_{n=0}^{\infty} f_n(x)$ sor;
2. az $f : \Omega \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \sum_{n=0}^{\infty} f_n(x)$ függvényhez lokálisan egyenletesen konvergál a $\sum_n f_n$ függvénysor;
3. minden $x \in \Omega$ esetén

$$f'(x) = \sum_{n=0}^{\infty} f'_n(x).$$

2.13. Tétel. (Függvénysorozat határfüggvényének integrálhatósága.) A $C([a, b], \mathbb{R})$ halmazban haladó $(f_n)_{n \in \mathbb{N}}$ a függvénysorozatról tegyük fel, hogy egyenletesen konvergál a határfüggvényéhez az $[a, b]$ intervallumon. Ekkor

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \int_a^b f_n = \int_a^b \lim_{n \rightarrow \infty} f_n$$

teljesül.

2.14. Tétel. (Függvénysor határfüggvényének integrálhatósága.) Legyen $(f_n)_{n \in \mathbb{N}}$ a $C([a, b], \mathbb{R})$ halmazban haladó függvénysorozat. Tegyük fel, hogy a $\sum_n f_n$ függvénysor egyenletesen konvergál az összegfüggvényéhez az $[a, b]$ intervallumon. Ekkor

$$\sum_{n=0}^{\infty} \int_a^b f_n = \int_a^b \sum_{n=0}^{\infty} f_n$$

teljesül.

2.15. Tétel. (Cauchy–Hadamard-tétel.) Legyen $a : \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{K}$ tetszőleges sorozat és $x \in \mathbb{K}$.

1. Ha $|x| < R_a$, akkor az x pontban a P_a hatványsor abszolút konvergens.
2. Ha $|x| > R_a$, akkor az x pontban a P_a hatványsor divergens.
3. Ha $r \in [0, R_a[$, akkor a $B_r(0)$ halmazon a P_a hatványsorra

$$\sum_{n \in \mathbb{N}} \sup_{t \in B_r(0)} \|a_n t^n\| < \infty$$

teljesül.

4. A P_a hatványsor a $B_{R_a}(0)$ halmazon lokálisan egyenletesen konvergens.
5. A P_a hatványsor a $B_{R_a}(0)$ halmazon folytonos függvény.

2.16. Tétel. (Hatványsor tagonkénti differenciálhatósága.) Tekintsük az $a : \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}$ sorozat által meghatározott $P_a : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ hatványsort, melynek konvergenciasugarát jelölje R_a . Minden $x \in \mathbb{R}$, $|x| < R_a$ esetén a hatványsor tagonként differenciálható az x pontban, azaz

$$P'_a(x) = \sum_{k=1}^{\infty} a_k k x^{k-1}.$$

2.17. Tétel. (Hatványsor tagonkénti integrálhatósága.) Tekintsük az $a : \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}$ sorozat által meghatározott $P_a : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ hatványsort, melynek konvergenciasugarát jelölje R_a . Minden $\alpha, \beta \in \mathbb{R}$, $\alpha < \beta$, $[\alpha, \beta] \subseteq]-R_a, R_a[$ esetén a hatványsor tagonként integrálható az $[\alpha, \beta]$ intervallumon, azaz

$$\int_{\alpha}^{\beta} \left(\sum_{k=0}^{\infty} a_k x^k \right) dx = \sum_{k=0}^{\infty} \int_{\alpha}^{\beta} a_k x^k dx.$$

2.18. Tétel. Ha $a : \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}$ olyan sorozat, hogy a $\sum_n a_n$ sor konvergens, akkor minden $n \in \mathbb{N}$ esetén

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \sup_{m \in \mathbb{N}} \left| \sum_{k=n}^{n+m} a_k \right| = 0.$$

2.19. Tétel. (Abel-tétel.) Legyen $a : \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}$ olyan sorozat, melyre $0 < R_a < \infty$ teljesül. Ha a P_a hatványsor konvergens az $x_0 \in \{R_a, -R_a\}$ pontban, akkor egyenletesen konvergens a $[0, x_0]$ szakaszon és a $P_a|_{[0, x_0]}$ függvény folytonos.

2.20. Tétel. (Approximáció Bernstein-polinomokkal.) Legyen $a, b \in \mathbb{R}$, $a < b$ és $f : [a, b] \rightarrow \mathbb{K}$ folytonos függvény. Ekkor

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\sup_{t \in [a, b]} |B_n^f(t) - f(t)| \right) = 0.$$

2.21. Tétel. Legyen $a, b \in \mathbb{R}$, $a < b$ és $f : [a, b] \rightarrow \mathbb{K}$ folytonos függvény. Ekkor minden $\varepsilon \in \mathbb{R}^+$ esetén létezik olyan $p : \mathbb{K} \rightarrow \mathbb{K}$ polinom, hogy minden $x \in [a, b]$ számra

$$|f(x) - p(x)| < \varepsilon$$

teljesül.

3. Differenciálszámítás véges dimenzióban

3.1. Tétel. Legyen $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$ függvény és $a \in \text{Int Dom } f$. Tegyük fel, hogy $u, v \in \text{Lin}(\mathbb{R}^n, \mathbb{R}^m)$, melyre

$$\lim_{x \rightarrow a} \frac{f(x) - f(a) - u(x-a)}{\|x-a\|} = \lim_{x \rightarrow a} \frac{f(x) - f(a) - v(x-a)}{\|x-a\|} = 0$$

teljesül. Ekkor $u = v$.

3.2. Tétel. (A differenciálhatóság jellemzése.) Legyen $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$ függvény, valamint $a \in \text{Int Dom } f$. Az $A \in \text{Lin}(\mathbb{R}^n, \mathbb{R}^m)$ leképezés pontosan akkor az f függvény a pontbeli deriváltja, ha

$$\forall \varepsilon \in \mathbb{R}^+ \exists \delta \in \mathbb{R}^+ \forall x \in \mathbb{R}^n : (\|x - a\| < \delta \rightarrow \|f(x) - f(a) - A(x - a)\| \leq \varepsilon \cdot \|x - a\|)$$

teljesül.

3.3. Tétel. Legyen $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$ függvény és $a \in \text{Int Dom } f$. Az f függvény a pontbeli differenciálhatósága és $(Df)(a)$ értéke független az $\mathbb{R}^n$ és $\mathbb{R}^m$ tereken választott normától.

3.4. Tétel. Legyen $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ függvény és $a \in \text{Int Dom } f$. Pontosán akkor létezik a

$$\lim_{x \rightarrow a} \frac{f(x) - f(a)}{x - a} = f'(a)$$

határérték, ha létezik olyan $(Df)(a) : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ folytonos lineáris leképezés, melyre

$$\lim_{x \rightarrow a} \frac{f(x) - f(a) - ((Df)(a))(x - a)}{|x - a|} = 0$$

teljesül. Továbbá ekkor

$$(Df)(a)(1) = f'(a).$$

3.5. Tétel. Legyen $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$ függvény, valamint $a \in \text{Int Dom } f$. Ha f differenciálható az a pontban, akkor f folytonos az a pontban.

3.6. Tétel. Legyen $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$ és $a \in \text{Int Dom } f$. Az f függvény pontosan akkor differenciálható az a pontban, ha minden $i \in \{1, \dots, m\}$ index esetén az $f_i : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ függvény differenciálható az a pontban. Továbbá ha f differenciálható az a pontban, akkor minden $i \in \{1, \dots, m\}$ index esetén

$$(Df_i)(a) = \text{pr}_i \circ (Df)(a)$$

teljesül, amit a mátrixok nyelvén úgy is kifejezhetünk, hogy ha minden $i \in \{1, \dots, m\}$ esetén

$$(Df_i)(a) = (A_{i1} \quad A_{i2} \quad \dots \quad A_{in}),$$

akkor

$$(Df)(a) = \begin{pmatrix} A_{11} & A_{12} & \dots & A_{1n} \\ A_{21} & A_{22} & \dots & A_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ A_{m1} & A_{m2} & \dots & A_{mn} \end{pmatrix}.$$

3.7. Tétel. Legyen $f, g : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$, $\varphi : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ függvény, továbbá a tetszőleges belső pontja a $(\text{Dom } f \cap \text{Dom } g \cap \text{Dom } \varphi)$ halmaznak és legyen f , g és φ differenciálható az a pontban. Ekkor

1. $f + g$ differenciálható az a pontban és $(D(f + g))(a) = (Df)(a) + (Dg)(a)$;
2. minden $c \in \mathbb{R}$ esetén cf differenciálható az a pontban és $(D(cf))(a) = c(Df)(a)$;
3. φf differenciálható az a pontban és $(D(\varphi f))(a) = f(a) \cdot (D\varphi)(a) + \varphi(a)(Df)(a)$.

3.8. Tétel. Minden $\Omega \subseteq \mathbb{R}^n$ nyílt halmaz esetén $C^1(\Omega, \mathbb{R}^m)$ vektortér.

3.9. Tétel. (Közvetett függvény deriválási szabálya, láncszabály.) Legyen $g : \mathbb{R}^{n_1} \rightarrow \mathbb{R}^{n_2}$, $f : \mathbb{R}^{n_2} \rightarrow \mathbb{R}^{n_3}$ és $a \in \text{Int Dom } f \circ g$. Ha g differenciálható az a pontban és f differenciálható a $g(a)$ pontban, akkor $f \circ g$ differenciálható az a pontban és

$$(D(f \circ g))(a) = (Df)(g(a)) \circ (Dg)(a).$$

3.10. Tétel. Legyen $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$ függvény, valamint $a \in \text{Int Dom } f$. Ha f differenciálható az a pontban, akkor minden $e \in U$ vektorra létezik az f függvény e iránymenti deriváltja az a pontban, továbbá $(D_e f)(a) = ((Df)(a))(e)$ teljesül.

3.11. Tétel. Az $A \in \text{Lin}(\mathbb{R}^n, \mathbb{R}^m)$ lineáris leképezés minden pontban differenciálható és

$$DA : U \rightarrow \text{Lin}(\mathbb{R}^n, \mathbb{R}^m) \quad a \mapsto A$$

teljesül.

3.12. Tétel. Ha $u = (u_1, \dots, u_k) \in \prod_{i=1}^k \mathbb{R}^{n_i}$, és $j \in \{1, \dots, k\}$, akkor az

$$\text{in}_{u,j} : \mathbb{R}^{n_j} \rightarrow \prod_{i=1}^k \mathbb{R}^{n_i} \quad x \mapsto (u_1, \dots, u_{j-1}, x, u_{j+1}, \dots, u_k)$$

inklúzió függvény deriváltjára minden $a \in \mathbb{R}^{n_j}$ pontban

$$(D \text{in}_{u,j})(a) = \text{in}_{0,j}$$

teljesül, azaz

$$(D \text{in}_{u,j})(a) : \mathbb{R}^{n_j} \rightarrow \prod_{i=1}^k \mathbb{R}^{n_i} \quad x \mapsto (0, \dots, 0, \underbrace{x}_{j. \text{ hely}}, 0, \dots, 0).$$

3.13. Tétel. Legyen $k \in \mathbb{N}^+$ és $f : \text{Lin}(\mathbb{R}^n) \rightarrow \text{Lin}(\mathbb{R}^n)$, $f(a) = a^k$. Ekkor minden $a \in \text{Lin}(\mathbb{R}^n)$ esetén

$$(Df)(a) : \text{Lin}(\mathbb{R}^n) \rightarrow \text{Lin}(\mathbb{R}^n) \quad b \mapsto \sum_{i=0}^{k-1} a^i b a^{k-1-i}$$

teljesül.

3.14. Tétel. Ha

$$\text{GL}_n(\mathbb{R}) = \{a \in \text{Lin}(\mathbb{R}^n) \mid \exists a^{-1}\},$$

akkor az invertálás $i : \text{GL}_n(\mathbb{R}) \rightarrow \text{GL}_n(\mathbb{R})$, $i(a) = a^{-1}$ függvényére minden $a \in \text{GL}_n(\mathbb{R})$ pontban

$$(Di)(a) : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^n \quad b \mapsto -a^{-1} b a^{-1}$$

teljesül.

3.15. Tétel. Ha az $f : \prod_{i=1}^k \mathbb{R}^{n_i} \rightarrow \mathbb{R}^m$ függvény differenciálható az $a \in \text{Int Dom } f$ pontban, akkor

minden $x \in \prod_{i=1}^k \mathbb{R}^{n_i}$ vektorra

$$((Df)(a))(x) = \sum_{i=1}^k ((\partial_i f)(a))(x_i)$$

teljesül.

3.16. Tétel. Ha az $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ függvény differenciálható az $a \in \text{Int Dom } f$ pontban, akkor minden $x \in \mathbb{R}^n$ vektorra

$$((Df)(a))(x) = \sum_{i=1}^n ((\partial_i f)(a)) x_i$$

teljesül, vagyis a mátrixok nyelvén

$$(Df)(a) = ((\partial_1 f)(a) \quad (\partial_2 f)(a) \quad \dots \quad (\partial_n f)(a)).$$

3.17. Tétel. Legyen $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$ olyan függvény, mely differenciálható az $a \in \mathbb{R}^n$ pontban. Ekkor a $(Df)(a) \in \text{Lin}(\mathbb{R}^n, \mathbb{R}^m)$ lineáris leképezés mátrixa

$$(Df)(a) = \begin{pmatrix} (\partial_1 f_1)(a) & (\partial_2 f_1)(a) & \cdots & (\partial_n f_1)(a) \\ (\partial_1 f_2)(a) & (\partial_2 f_2)(a) & \cdots & (\partial_n f_2)(a) \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ (\partial_1 f_m)(a) & (\partial_2 f_m)(a) & \cdots & (\partial_n f_m)(a) \end{pmatrix}.$$

3.18. Tétel. Legyen $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$, $a \in \text{Int Dom } f$ és legyen $k \in \{1, \dots, n\}$ tetszőleges index. Ekkor az f függvénynek pontosan akkor létezik a k -adik változó szerinti parciális deriváltja az a pontban, ha létezik az e_k iránymenti deriváltja az a pontban és ebben az esetben $(\partial_k f)(a) = (D_{e_k} f)(a)$ teljesül.

3.19. Tétel. Legyen $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ olyan függvény, mely differenciálható az $a \in \mathbb{R}^n$ pontban. Ekkor minden $x \in \mathbb{R}^n$ vektor esetén

$$((Df)(a))(x) = \langle (\text{grad } f)(a), x \rangle$$

teljesül.

3.20. Tétel. Legyen $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ tetszőleges függvény és legyen $a, e \in \mathbb{R}^n$. Ha az f függvény differenciálható az a pontban, akkor létezik az f függvény a pontbeli e iránymenti deriváltja és

$$(D_e f)(a) = \langle (\text{grad } f)(a), e \rangle.$$

3.21. Tétel. Ha $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^n$ differenciálható az $a \in \mathbb{R}^n$ pontban, akkor

$$(\text{div } f)(a) = \sum_{i=1}^n (\partial_i f_i)(a).$$

3.22. Tétel. Legyen $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ tetszőleges függvény. Ekkor minden $a \in \text{Dom}(\Delta f)$ elemre

$$(\Delta f)(a) = \sum_{k=1}^n (\partial_k^2 f)(a)$$

teljesül.

3.23. Tétel. Legyen $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$ olyan függvény, mely differenciálható az $[a, b]$ szakaszon. Ekkor létezik olyan $c \in]a, b[$, hogy

$$\|f(b) - f(a)\|_2 \leq \|(Df)(c)\| \cdot \|b - a\|_2$$

ahol

$$\|(Df)(c)\| = \sup_{\|x\|_2 \leq 1} \|((Df)(c))x\|_2.$$

3.24. Tétel. (Véges növekmények formulája.) Ha $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$ olyan függvény, mely differenciálható az $[a, b]$ szakaszon, akkor

$$\|f(b) - f(a)\|_2 \leq \left(\sup_{c \in]a, b[} \|(Df)(c)\| \right) \cdot \|b - a\|_2,$$

ahol

$$\|(Df)(c)\| = \sup_{\|x\|_2 \leq 1} \|((Df)(c))x\|_2.$$

3.25. Tétel. Legyen $\Omega \subseteq \mathbb{R}^n$ konvex nyílt halmaz és $f : \Omega \rightarrow \mathbb{R}^m$ olyan differenciálható függvény, melyre $Df = 0$ teljesül. Ekkor f állandó.

3.26. Tétel. Legyen $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ függvény és $\Omega \subseteq \text{Dom } f$ nyílt halmaz. Az f függvény pontosan akkor folytonosan differenciálható az Ω halmazon, ha minden $i \in \{1, \dots, n\}$ esetén $\Omega \subseteq \text{Dom } \partial_i f$ és a $\partial_i f$ függvény folytonos az Ω halmazon.

3.27. Tétel. Legyen $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$ és $\Omega \subseteq \text{Dom } f$ nyílt halmaz. Az f függvény pontosan akkor folytonosan differenciálható az Ω halmazon, ha minden $i \in \{1, \dots, n\}$ és $j \in \{1, \dots, m\}$ index esetén a $\partial_i f_j$ függvény folytonos az Ω halmazon.

3.28. Tétel. Legyen $r \in \mathbb{R}^+$, $a \in \mathbb{R}^n$, valamint minden $n \in \mathbb{N}$ esetén legyen $f_n : B_r(a) \rightarrow \mathbb{R}^m$ differenciálható függvény. Ha létezik a $\lim_n f_n(a)$ határérték és az $(Df_n)_{n \in \mathbb{N}}$ függvényt sorozat egyenletesen konvergens a $B_r(a)$ halmazon, akkor

1. minden $x \in B_r(a)$ esetén létezik a $\lim_{n \rightarrow \infty} f_n(x)$ határérték;
2. az $f : B_r(a) \rightarrow \mathbb{R}^m$, $f(x) = \lim_{n \rightarrow \infty} f_n(x)$ függvényhez egyenletesen konvergál az $(f_n)_{n \in \mathbb{N}}$ függvényt sorozat;
3. minden $x \in B_r(a)$ esetén

$$(Df)(x) = \lim_{n \rightarrow \infty} (Df_n)(x).$$

3.29. Tétel. (Függvényt sorozat differenciálhatósága.) Legyen $\Omega \subseteq \mathbb{R}^n$ konvex nyílt halmaz, valamint minden $n \in \mathbb{N}$ esetén legyen $f_n : \Omega \rightarrow \mathbb{R}^m$ differenciálható függvény. Ha az $(f'_n)_{n \in \mathbb{N}}$ függvényt sorozat lokálisan egyenletesen konvergens az Ω halmazon és létezik olyan $a \in \Omega$ pont, melyre létezik a $\lim_{n \rightarrow \infty} f_n(a)$ határérték, akkor

1. minden $x \in \Omega$ esetén létezik a $\lim_{n \rightarrow \infty} f_n(x)$ határérték;
2. az $(f_n)_{n \in \mathbb{N}}$ függvényt sorozat lokálisan egyenletesen konvergál az $f : \Omega \rightarrow \mathbb{R}^m$, $f(x) = \lim_{n \rightarrow \infty} f_n(x)$ függvényhez;
3. minden $x \in \Omega$ esetén $(Df)(x) = \lim_{n \rightarrow \infty} (Df_n)(x)$.

3.30. Tétel. (Függvényt sor differenciálhatósága.) Legyen $\Omega \subseteq \mathbb{R}^n$ konvex nyílt halmaz, valamint minden $n \in \mathbb{N}$ esetén legyen $f_n : \Omega \rightarrow \mathbb{R}^m$ differenciálható függvény. Ha a $\sum_n (Df_n)$ függvényt sorozat lokálisan egyenletesen konvergens az Ω halmazon és létezik olyan $x_0 \in \Omega$ pont, melyre létezik a $\sum_{n=0}^{\infty} f_n(x_0)$ összeg, akkor

1. minden $x \in \Omega$ esetén létezik a $\sum_{n=0}^{\infty} f_n(x)$ összeg;
2. az $\sum_n (f_n)$ függvényt sor lokálisan egyenletesen konvergál az $f : \Omega \rightarrow \mathbb{R}^m$, $f(x) = \sum_{n=0}^{\infty} f_n(x)$ függvényhez;
3. minden $x \in \Omega$ esetén $(Df)(x) = \sum_{n \in \mathbb{N}} (Df_n)(x)$.

3.31. Tétel. (Inverzfüggvény tétel.) Legyen $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$ tetszőleges függvény és $a \in \mathbb{R}^m$. Ha $a \in \text{Int Dom}(Df)$, Df folytonos az a pontban és $\det(Df)(a) \neq 0$, akkor létezik olyan $\Omega \subseteq \text{Dom } f$ nyílt környezete az a pontnak, melyre

1. $f|_{\Omega}$ injektív;
2. $f(\Omega)$ nyílt halmaz;
3. $f|_{\Omega}$ homeomorfizmus Ω és $f(\Omega)$ között;
4. az $(f|_{\Omega})^{-1}$ függvény differenciálható;
5. minden $x \in \Omega$ pontra

$$(D((f|_{\Omega})^{-1}))(f(x)) = ((Df)(x))^{-1}$$

- teljesül;
6. a $D(f|_{\Omega})^{-1}$ függvény folytonos az $f(a)$ pontban.

3.32. Tétel. (Implicitfüggvény tétel.) Legyen $f : \mathbb{R}^n \times \mathbb{R}^m \rightarrow \mathbb{R}^m$ tetszőleges függvény. Ha $(a_1, a_2) \in \text{Int Dom}(Df)$, Df folytonos az (a_1, a_2) pontban és $\det(\partial_2 f)(a_1, a_2) \neq 0$, akkor létezik olyan Ω_1, Ω_2 nyílt környezete az a_1, a_2 pontnak, melyre

1. $\Omega_1 \times \Omega_2 \subseteq \text{Dom}(Df)$;
2. létezik egyetlen olyan $\varphi : \Omega_1 \rightarrow \Omega_2$ differenciálható függvény, melyre $\varphi(a_1) = a_2$, minden $x \in \Omega_1$ esetén

$$f(x, \varphi(x)) = f(a_1, a_2) \quad \text{és} \quad (D\varphi)(x) = -((\partial_2 f)(x, \varphi(x)))^{-1} (\partial_1 f)(x, \varphi(x))$$

teljesül, valamint $D\varphi$ folytonos az a_1 pontban.

3.33. Tétel. Legyen $\Omega \subseteq \mathbb{R}^n$ nyílt halmaz, $k \in \mathbb{N}^+$ és $f : \Omega \rightarrow \mathbb{R}$ k -szor differenciálható függvény. Ekkor minden $a \in \Omega$ és $x^{(1)}, \dots, x^{(k)} \in \mathbb{R}^n$ esetén

$$((D^{(k)}f)(a))(x^{(1)}, \dots, x^{(k)}) = \sum_{i_1, \dots, i_k=1}^n ((\partial_{i_1} \dots \partial_{i_k} f)(a)) \cdot x_{i_1}^{(1)} x_{i_2}^{(2)} \dots x_{i_k}^{(k)}.$$

3.34. Tétel. (Schwarz-tétel vagy Clairaut tétele a vegyes parciális deriváltakról.) Legyen $\Omega \subseteq \mathbb{R}^n$ nyílt halmaz és $f : \Omega \rightarrow \mathbb{R}$ olyan függvény, hogy minden $i, j \in \{1, \dots, n\}$ index esetén a $\partial_i \partial_j f$ függvény folytonos az Ω halmazon. Ekkor minden $i, j \in \{1, \dots, n\}$ indexre $\partial_i \partial_j f = \partial_j \partial_i f$ teljesül az Ω halmazon.

3.35. Tétel. Legyen $\Omega \subseteq \mathbb{R}^n$ nyílt halmaz, $k \in \mathbb{N}^+$ és $f : \Omega \rightarrow \mathbb{R}$ olyan függvény, hogy minden $i_1, \dots, i_k \in \{1, \dots, n\}$ index esetén a $\partial_{i_1} \dots \partial_{i_k} f$ függvény folytonos az Ω halmazon. Ekkor f k -szor folytonosan differenciálható és minden $a \in \Omega$ pontban $(D^{(k)}f)(a)$ szimmetrikus k -lineáris leképezés.

3.36. Tétel. (Taylor-formula skalárértékű függvényekre.) Legyen $k \in \mathbb{N}^+$, $a, b \in \mathbb{R}^n$ és $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ olyan függvény melyre $[a, b] \subseteq \text{Dom } f$. Tegyük fel, hogy az f függvény k -szor folytonosan differenciálható az $[a, b]$ halmazon és $(k+1)$ -szer differenciálható az $]a, b[$ nyílt szakaszon. Ekkor létezik olyan $\xi \in]a, b[$, melyre

$$f(b) = \sum_{i=0}^k \frac{1}{i!} ((D^{(i)}f)(a))(b-a)^{[i]} + \frac{1}{(k+1)!} (D^{(k+1)}f)(\xi)(b-a)^{[k+1]}.$$

3.37. Tétel. (Taylor-formula.) Legyen $k \in \mathbb{N}^+$, $a, b \in \mathbb{R}^n$ és $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ olyan függvény melyre $[a, b] \subseteq \text{Dom } f$. Tegyük fel, hogy az f függvény k -szor folytonosan differenciálható az $[a, b]$ halmazon és $(k+1)$ -szer differenciálható az $]a, b[$ nyílt szakaszon. Ekkor

$$\left| f(b) - T_{k,a}^f(b) \right| \leq \left(\sup_{x \in]a, b[} \left\| (D^{(k+1)}f)(x) \right\| \right) \cdot \frac{\|b-a\|^{k+1}}{(k+1)!}.$$

3.38. Tétel. (Infinitesimális Taylor-formula skalárértékű függvényekre.) Legyen $k \in \mathbb{N}^+$, $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ és $a \in \mathbb{R}^n$, melyhez létezik olyan $r \in \mathbb{R}^+$, hogy az f függvény k -szor differenciálható a $B_r(a)$ halmazon és $D^{(k)}f$ folytonos az a pontban. Ekkor

$$\lim_{x \rightarrow a} \frac{f(x) - T_{k,a}^f(x)}{\|x-a\|^k} = 0.$$

3.39. Tétel. Legyen $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ tetszőleges függvény és $a \in \text{Dom}(Df)$. Ha az f függvénynek lokális szélsőértéke van az a pontban, akkor $(Df)(a) = 0$.

3.40. Tétel. Legyen $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$, $1 < k \in \mathbb{N}$ és $a \in \mathbb{R}^n$, melyhez létezik olyan $r \in \mathbb{R}^+$, hogy az f függvény k -szor differenciálható a $B_r(a)$ halmazon és $D^{(k)}f$ folytonos az a pontban. Tegyük fel továbbá, hogy minden $i \in \mathbb{N}$, $1 \leq i < k$ esetén $(D^{(i)}f)(a) = 0$ és $(D^{(k)}f)(a) \neq 0$.

1. Ha az f függvénynek lokális maximuma van az a pontban, akkor k páros és a $(D^{(k)}f)(a)$ multilineáris leképezés negatív.

2. Ha az f függvénynek lokális minimuma van az a pontban, akkor k páros és a $(D^{(k)}f)(a)$ multilineáris leképezés pozitív.
3. Ha a $(D^{(k)}f)(a)$ multilineáris leképezés pozitív definit, akkor az f függvénynek szigorú lokális minimuma van az a pontban.
4. Ha a $(D^{(k)}f)(a)$ multilineáris leképezés negatív definit, akkor az f függvénynek szigorú lokális maximuma van az a pontban.
5. Ha a $(D^{(k)}f)(a)$ multilineáris leképezés indefinit, akkor az f függvénynek nincs lokális szélsőértéke az a pontban.
6. Ha k páratlan, akkor az f függvénynek nincs lokális szélsőértéke az a pontban.

3.41. Tétel. Legyen $k \in \mathbb{N}^+$, $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ folytonosan differenciálható függvény, valamint minden $i \in \{1, \dots, k\}$ esetén legyen $g_i : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ folytonosan differenciálható függvény. Tekintsük a $H = \bigcap_{i=1}^k g_i^{-1}(0)$ halmazt. Tegyük fel, hogy az $a \in H \cap \text{Dom } f$ olyan pont, hogy a $((Dg_i)(a))_{i \in \{1, \dots, k\}}$ rendszer lineárisan független. Ekkor, ha az $f|_H$ függvénynek lokális szélsőértéke van az a pontban, akkor egyértelműen léteznek olyan $\alpha_1, \dots, \alpha_k \in \mathbb{R}$ paraméterek, melyekre

$$(Df)(a) = \sum_{i=1}^k \alpha_i (Dg_i)(a)$$

teljesül.

3.42. Tétel. Legyen $\Omega \subseteq \mathbb{R}^n$ konvex nyílt halmaz és $f : \Omega \rightarrow \mathbb{R}$ kétszer differenciálható függvény. Ekkor az alábbi állítások ekvivalensek.

1. Az f függvény konvex.
2. Minden $x, y \in \Omega$ esetén

$$f(x) + ((Df)(x))(y - x) \leq f(y).$$

3. Minden $x \in \Omega$ esetén $(D^{(2)}f)(x)$ pozitív.

3.43. Tétel. Legyen $\Omega \subseteq \mathbb{R}^n$ konvex nyílt halmaz és $f : \Omega \rightarrow \mathbb{R}$ kétszer differenciálható függvény.

1. Az f függvény pontosan akkor szigorúan konvex, ha minden $x, y \in \Omega$, $x \neq y$ esetén

$$f(x) + ((Df)(x))(y - x) < f(y)$$

2. Minden $x \in \Omega$ esetén $(D^{(2)}f)(x)$ pozitív definit, akkor f szigorúan konvex.

4. Fourier-sorok

4.1. Tétel. (Cauchy–Schwarz–Bunyakovszkij-egyenlőtlenség.) Legyen V skalárszorzatos vektortér $\mathbb{K}$ felett. Ekkor minden $x, y \in V$ vektorra

$$|\langle x, y \rangle|^2 \leq \langle x, x \rangle \cdot \langle y, y \rangle$$

teljesül.

4.2. Tétel. (A trigonometrikus polinomok alaptulajdonságai.)

1. A pontonkénti műveletekkel $\mathcal{T}(\mathbb{R}, \mathbb{C})$ algebrát alkot.
2. Minden $P : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ polinom esetén $P \circ \cos \in \mathcal{T}(\mathbb{R}, \mathbb{C})$.
3. Minden $f \in \mathcal{T}(\mathbb{R}, \mathbb{C})$ és $x \in \mathbb{R}$ esetén a $t \mapsto f(t + x)$ függvény is trigonometrikus polinom.

4.3. Tétel. (Weierstrass approximációs tétele.) Minden $f \in C_{2\pi}(\mathbb{R}, \mathbb{C})$ függvényhez és minden $\varepsilon > 0$ számhoz létezik olyan $\varphi \in \mathcal{T}(\mathbb{R}, \mathbb{C})$, melyre $\|f - \varphi\|_\infty < \varepsilon$ teljesül.

4.4. Tétel. Legyen $a \in \mathbb{R}$, $k, l, m \in \mathbb{N}$ olyan, hogy $0 \neq k \neq l \neq m$. Ekkor az alábbiak teljesülnek.

$$\begin{aligned} \int_a^{a+2\pi} \cos(kx) \, dx &= 0 & \int_a^{a+2\pi} \sin(kx) \, dx &= 0 \\ \int_a^{a+2\pi} \cos^2(kx) \, dx &= \pi & \int_a^{a+2\pi} \sin^2(kx) \, dx &= \pi \\ \int_a^{a+2\pi} \cos(mx) \cos(lx) \, dx &= 0 & \int_a^{a+2\pi} \sin(mx) \sin(lx) \, dx &= 0 \\ \int_a^{a+2\pi} \cos(mx) \sin(kx) \, dx &= 0 & & \end{aligned}$$

4.5. Tétel. Legyen $a, b : \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}$ olyan sorozat, hogy az

$$S_n : [-\pi, \pi] \rightarrow \mathbb{R} \quad t \mapsto a_0 + \sum_{k=1}^n a_k \cos(kt) + b_n \sin(kt)$$

függvénysorozat egyenletesen konvergál az f határfüggvényhez a $[-\pi, \pi]$ intervallumon. Ekkor minden $k \in \mathbb{N}^+$ esetén

$$a_0 = \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} f, \quad a_k = \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} f(t) \cos(kt) \, dt, \quad b_k = \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} f(t) \sin(kt) \, dt$$

teljesül.

4.6. Tétel. A $C_{2\pi}(\mathbb{R}, \mathbb{C})$ vektortéren tekintsük a

$$\langle \cdot, \cdot \rangle : C_{2\pi}([-\pi, \pi], \mathbb{C}) \times C_{2\pi}([-\pi, \pi], \mathbb{C}) \rightarrow \mathbb{R} \quad (f, g) \mapsto \int_{-\pi}^{\pi} \bar{f}g$$

leképezést.

1. A fent definiált művelet skaláris szorzás.
2. A

$$\left\{ x \mapsto \frac{1}{\sqrt{2\pi}} e^{inx} \mid n \in \mathbb{Z} \right\}$$

vektorrendszer ortonormált és teljes.

3. A

$$\left\{ x \mapsto \frac{1}{\sqrt{2\pi}}, x \mapsto \frac{\cos(nx)}{\sqrt{\pi}}, x \mapsto \frac{\sin(nx)}{\sqrt{\pi}} \mid n \in \mathbb{N}^+ \right\}$$

vektorrendszer ortonormált és teljes.

4.7. Tétel. Legyen $k \in \mathbb{N}$ és $f \in C^k(\mathbb{R}, \mathbb{R})$ 2π szerint periodikus függvény. Ekkor minden $n \in \mathbb{N}^+$ esetén a Fourier-együtthatókra

$$\begin{aligned} a_n &= \frac{(-1)^k}{\pi n^k} \int_{-\pi}^{\pi} f^{(k)}(t) \cos\left(nt - k\frac{\pi}{2}\right) \, dt \\ b_n &= \frac{(-1)^k}{\pi n^k} \int_{-\pi}^{\pi} f^{(k)}(t) \sin\left(nt - k\frac{\pi}{2}\right) \, dt \end{aligned}$$

teljesül. Továbbá a $D_k = \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} |f^{(k)}|$ jelölés mellett minden $n \in \mathbb{N}^+$ számra

$$|a_n| \leq \frac{D_k}{n^k} \quad |b_n| \leq \frac{D_k}{n^k}.$$

4.8. Tétel. Minden $f \in C^2(\mathbb{R}, \mathbb{R})$ 2π szerint periodikus függvény esetén a Fourier-sor részletösszegeiből álló $(S_n)_{n \in \mathbb{N}}$ függvénysorozat egyenletesen konvergál az f függvényhez.